

Kinderrechtencommissaris vraagt aandacht voor de impact van de coronamaatregelen op kinderen en jongeren en om ze bij die maatregelen te betrekken als volwaardige burgers.

Kinderen en jongeren worden nog altijd geleefd door strenge coronaregels

Het is nog net als vóór de zomer: nog altijd is er te weinig aandacht voor hoe kinderen en jongeren de coronamaatregelen beleven. Dat blijkt uit klachten bij de Klachtenlijn van het Kinderrechtencommissariaat en uit wat kinderen en jongeren me zelf vertelden. Opnieuw wordt hun perspectief te weinig afgewogen tegen andere belangen. Vooral kinderen en jongeren die minder zichtbaar zijn, in een voorziening of met een beperking, voelen nog altijd de dagelijkse impact van de strenge regels. Soms bekruipt me het gevoel dat het mondkapje ook onze ogen en ons empathisch vermogen bedekt.

Nieuwe lockdown is absoluut te vermijden

Een nieuwe lockdown moeten we koste wat kost vermijden. Die periode was voor kinderen en jongeren onredelijk moeilijk en ingrijpend. In onze online-enquête #jongerenovercorona noemden ze corona stom, kut, saai, vermoeiend, irriterend en 'levensverpester'.

Ik sprak de laatste weken met kinderen en jongeren in een jeugdhulpvoorziening. In de lockdown geen bezoek kunnen krijgen en zelf niet meer op bezoek naar huis kunnen, viel het zwaarst. Die gedwongen extra breuk met de familie heeft ouders én kinderen erg geraakt en was niet te verantwoorden. Ook dat ze weken aan een stuk niet naar buiten mochten, woog enorm op hun mentale welzijn. 'Onrechtvaardig' noemden ze het. Hun begeleiders gingen wel binnen en buiten met alle risico's van dien. Ook nadat de steden weer volliepen met mensen, bleven die jongeren binnen en mochten zij niet gaan lopen of fietsen zoals thuis wonende jongeren.

Het Vlaams Parlement liet ouders van kinderen met een beperking aan het woord over corona. Vaak viel alle zorg voor hun kinderen weg en raakten de ouders overbelast toen ze de zorg alleen moesten dragen. De kinderen voelen nu nog de gevolgen van wat ze allemaal moesten missen. Of ouders en kinderen die afgezien hebben omdat ze weken van elkaar gescheiden leefden toen hun kind in de voorziening bleef en bezoek niet kon. Ook voor die kinderen mag een nieuwe lockdown geen optie zijn.

Sommige regels stuiten terecht op onbegrip bij kinderen en jongeren

Ook vandaag gelden er nog strikte regels. In sommige voorzieningen moeten jongeren eerst negen dagen in quarantaine om twee coronatests te ondergaan. Die eerste negen dagen krijgen ze geen onderwijs en geen eetmomenten samen. Al die uren alleen in hun kamer, dat is hard. Een meisje dat net aangekomen was, zei dat ze niet wist wat dat zou doen met de andere meisjes, maar dat zij sterk was en het wel zou aankunnen.

De leefgroep wordt beschouwd als een bubbel en het gezin waar ze soms in het weekend op bezoek kunnen ook, maar als kinderen of jongeren in de voorziening bezoek krijgen van hun ouders moet dat wel nog altijd op afstand. Jongeren begrijpen dat niet. Er is al genoeg afstand geweest. Net nu is het belangrijk dat die kinderen en jongeren vastgepakt, gerustgesteld en getroost kunnen worden door hun familie die op bezoek komt.

Kinderen moeten soms elke dag twee of drie keer douchen, als ze van school komen en opnieuw als ze bezoek kregen. 'Al dat douchen': de jongere kinderen noemden dat tegenwoordig het ergste aan corona.

Begeleiders zelf erg geraakt

Bij mijn bezoeken in de jeugdhulpvoorzieningen viel me op hoe trots begeleiders zijn op hun kinderen en jongeren. 'Ze hebben dat in die zware periode ongelooflijk goed gedaan. Maar zo iets mag nooit opnieuw gebeuren: sommige regels waren echt niet menselijk.' Ik voelde veel warmte en begrip. Een jongen die plots erg moest huilen bij herinneringen aan de lockdown en de scheiding van zijn familie werd geknuffeld en in al wat ik zag, merkte ik vooral veel meeleven. Ook voor de begeleiders die 'hun kinderen' graag gelukkig zien en willen helpen, was het een moeilijke tijd.

Niet blind blijven voor hoe kinderen en jongeren de regels beleven

Is het mondkapje een blinddoek geworden? Ook de volgende maanden moeten we absoluut alert blijven voor het effect van de maatregelen op de psychische gezondheid van onze kinderen en jongeren. In augustus 2020 kreeg de jongerenhulp- en -infolijn Awel nog altijd dubbel zoveel oproepen over automutilatie en depressie als in augustus 2019. Er moet echt goed nagedacht worden over het effect van bepaalde regels zeker voor zij die opgroeien in een kwetsbare situatie. Ook zij hebben recht op menselijk contact, op ontspanning en op empathie. Ook zij verdienen een redelijke afweging tussen de risico's en hun behoeften.

Kinderen en jongeren hebben zelf geen stem of vakbond. Ze worden als groep niet vertegenwoordigd als er beslissingen genomen worden. Ze kunnen vaak niet zelf aan de alarmbel trekken. Daarom is het absoluut nodig dat anderen dat in hun plaats doen. Al maanden vragen we om experts mee aan tafel te zetten die mee het perspectief kunnen inbrengen van kinderen en jongeren. In de enquête #jongerenovercorona vond meer dan de helft van de jongeren in een voorziening dat ze niet mochten meepraten over de coronaregels. Ook thuis mochten heel wat jongeren dat niet. Opnieuw blijkt: regels zijn regels. Kinderen en jongeren moeten gewoon volgen en worden te weinig gezien en gehoord. In mijn gesprekken met hen viel me vooral hun openheid op, hun creativiteit en hun moed. Ik roep op om met hen in dialoog te gaan over de

regels en mee te nemen waar zij op botsen. We zitten vandaag in een ongeziene gezondheids crisis, dat klopt, maar nog altijd missen we hun perspectief.

Caroline Vrijens, kinderrechtencommissaris